

Laste vaimse tervise edendamine 2013

Akvarellvärvidega maalimine Waldorfi lasteaias

Koostaja: õppealajuhataja **Ulvi Ermel, Tartu Lasteaed Ploomike**

Teemad

Stressi maandamine, loova mõtlemise toetamine, enesekindluse ja sallivuse arendamine

Taustinformatsioon

Värvidega tegelemine annab meile rahuliku ja harmoonilise väljenduse, seepärast on meil igal esmaspäeval lastega maalimine, kus laps saab oma nädalavahetuse tundeelu paberile panna. Laps õpib suhteliselt kergesti vesivärvidega ringi käima ning värvide kasutamine aitab tal tunnetada ruumi ja õhku.

Waldorfi lasteaias ei alustata välismaailma motiivide kopeerimisest, vaid antakse lapsele võimalus esmalt värve tunnetada. Tööd alustatakse puhaste värviharjutustega (kollane, punane, sinine). Laps õpib paberit katma ühe värviga, kusjuures õpetaja suunab last nägema, et kogu paber oleks ühtlaselt värviga kaetud ja ühtegi valget laiku ei oleks näha.

Selline metoodika õpetab lapsele oma tööd tervikuna nägema ja alustatu lõpuni viima. Et õppida, kuidas kogu paberit mingil määral korrastatult täita ja ära kasutada, samas tunda, mida värvid tahavad sulle öelda, on see tegevus puhas teraapia. Viis, kuidas waldorfõpetajad püüavad kunstilisi probleeme lahendada, teeb maalimisest sellise tegevuse, mis ei tulene suvaliselt õpetajast, vaid mis järgib värvide olemust ja arvestab ka nende tervendavat mõju lastele. Tegemist on seega sisemise rikkusega, mida ei saa kätega haarata ning mille kvaliteedid ja nüansid avalduvad täiskasvanueas.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Valdkond – kunst:

- lapsel kujuneb välja vaatlusoskus;
- lapsel rikastub ilumeel ja fantaasia;
- lastel ergutatakse loovat mõtlemist ja eneseväljendusoskust;
- lastel arendatakse silma ja käe koostööd;
- lastele tutvustatakse erinevaid materjale ja töövahendeid.

2–3-aastane laps:

- oskab pintsli ja värvidega ümber käia;
- maalib vabast liikumisest;
- on toimekas ja heatujuline.

3–4-aastane laps:

- vaatab värve tähelepanelikult ja hakkab ettevaatlikult paigutama ühte värvi teise kõrvale;
- õpib tehnikaid ning pintsli pesema ja kuivatama.

4–5-aastane laps:

- pühendub intensiivsemalt üksikule värvile ja vaatab täpselt, mida see teeb ning kuidas käitub teiste värvidega;
- jälgib veeklaasis toimuvaid protsesse.

6–7-aastane laps:

- omab selget ettekujutust sellest, mida maalida;
- loob ise värvisegusid;
- proovib kujutada mustreid või midagi esemekujulist.

Läbiviidud tegevuse kirjeldus ja läbiviimise metoodika

Akvarellvärvidega maalimisega antakse lastele võimalus sukelduda süvitsi värvide olemusse. Suuremal osal lastest on rõõm värvidega tutvumisest, nende muutmisest ja segamisest. Akvarellvärvidega maalides saavad lapsed vahetult tunnetada värvide olemust, samuti punase, sinise või kollase värvi erinevaid omadusi. Värvide vedela ja voolava struktuuri tõttu on maalija intensiivselt haaratud pidevalt muunduvast värvielamusest. Maalimine kui protsess ergutab elavalt tema sisemist aktiivsust, kuid väliselt rahuneb laps silmanähtavalt. Akvarellidega maalimine pakub laste fantaasiajõududele väga tõhusat ja harmoneerivat kujundamisvõimalust ning intensiivseid värvielamusi.

Metoodika

Steineri pedagoogikas tuleb õpetajal teada värvide olemust ja tähendust inimese sisemusele. Lasteaias on kasutuses kolm põhivärvi – punane, sinine ja kollane – ning nendest värvidest saab luua teisi värve. On täiesti ilmne, et värvidega tegelemine võib ka meie kõige erutavamatele meeleoludele anda rahuliku ja harmoonilise väljenduse. Kui keegi satub pöörasesse raevu, saab ta kindlasti rohkem rõõmu tulipunase värvi paberilemäärimisest kui näiteks kellegagi kaklemisest.

Lastele nende tormilise tundeeluga on maalimine ideaalne viis emotsioonide väljaelamiseks ja enda sisemise pinge vabastamiseks.

Elavaloomulist last tuleb ümbritseda punaste või punakollaste värvidega ja lasta talle ka samades toonides riided teha. Punane värv oma olemuselt on jõuline ja erutav. Tal on tihe side jõududega, mis esinevad meie eluprotsessides.

Väheliikuvat last tuleks toetada siniste ja sinakasroheliste värvidega. Sinine värv viitab algusest peale elule, mida me rohkem omaenese hinges sisemiselt elame. Sinise kaudu võime jõuda tundmuseni, et me kanname oma hinges „õige“ ja „kõrgema täiuslikkuse“ ideaale.

Miks nii? Nähtavast värvist tekib inimese sisemuses täiendvärvus: näiteks punase puhul roheline, sinisel oranžikas-kollane. Vastandvärv tekitatakse lapse füüsiliste organite poolt ja see mõjutab lapse vastavaid elundkondi. Kui elavaloomulise lapse ümbruses on punane värv, siis tekitab see tema sisemuses roheline vastandpildi. Rohelise tekitamise tegevus ise mõjub aga rahustavalt. Lapse organites tekib rahunemistendents.

Kollane värv toetab meie vabalt ja avatult ärkvel maailmas oma „mina“, kus saadav elamus on seotud valgusega. Rohelise saame, kui segame kollast ja sinist, roheline on looduse värv, see on armastus maa vastu. See on värv, mis ühendab endas kõiki vastandeid ja loob rahulikult harmoonilisel moel tasakaalu. Roheline võib aidata meil tajuda ja haarata elu füüsilist reaalsust.

Punane ja sinine annavad kokku lilla värvi. Lilla värvi kaudu lisandub inimese individuaalsuse küsimuse tunnetus oma saatusest ja elu ülesandest.

Akvarellidega maalimise viisid läbi III rühma õpetajad Silja Saaremets ja Piia Põltsama ning lapsed vanuses 2–7 aastat.

Ettevalmistused akvarellidega maalimiseks

Õpetaja asetab maalimispeberid maalimislauale, niisutab paberid švammiga ühelt ja teiselt poolt ning asetab maalimislauad töökohtadele.

Maalimisalused töökohtadel

Õpetaja niisutab švammiga maalispaberit

Järgmisena segatakse suuremas nõus (näiteks pooleliitrine purk) valmis värvilahused.

Seejärel täidetakse veeklaasid. Igale lapsele tuleb üks veeklaas, üks pintsel ja üks švamm või pintsililapp;

Värvid valatakse laste värvitopsi, igal lapsel on oma isiklikud topsid.

Töö käik

Õpetaja on ka enda varustanud maalimisvahenditega ja teeb tööd koos lastega;

Esmalt loob õpetaja meeleolu ja loeb luuletust:

Tere, päike, soe ja hea!

Rõõmsalt meile sära!

Taganeb siis õige pea

vali tali ära.

Seejärel toimub vestlus – milline ilm on, kas keegi on näinud päikesetõusu, mis kell päike hommikul tõuseb?

2–3-aastastel lastel on kasutuses kaks värvi – kollane ja punane;

Õpetaja alustab maalimist, lapsed vaatavad ja kuulavad. Õpetaja võtab esmalt kollast värvi ja räägib lastele, et teeme terve paberi kollaseks, see on kui suur päikesevalgus. Lapsed matkivad õpetaja tegevust.

Seejärel loputatakse pintslid ja õpetaja jutu saatel võetakse punast värvi, õpetaja räägib: „Nüüd võtame nipsaka punase, millest saab meie paberi keskele päike.“ Lapsed maalivad koos õpetajaga.

4–5-aastastel ja koolieelikutel on kolm värvi – kollane, punane ja sinine.

4–5-aastased joonistavad õpetajaga koos pildile lisaks maa, õpetaja küsib lastelt eelnevalt: „Mis värvi on kevadel maa ja kuidas me rohelist värvi saame?“ Lapsed teavad, et segades kollast ja sinist värvi, saadakse roheline. Õpetaja ütleb: „Sinine värv on kaua aega alandlikult seisnud ja ootab paberile kandmist.“

Koolieelikud viivad tegevuse läbi viimastena, õpetaja näitab neile oma valminud pilti, lapsed vaatavad valminud pilti ja alustavad iseseisvalt maalimisega, õpetaja ei sekku laste tööde valmimise protsessi. Hiljem arutatakse, mida lapsed tundsid pildi tegemisel. Kes räägib, kuidas ta jälgis värvide segunemist, kes lihtsalt vaatab vaikides oma valminud tööd.

2–3-aastane katab paberi kollase värviga

2–3-aastane, punase värvi lisamine

4-5-aastastel on kasutuses ka sinine värv

4-5-aastane oma tööd tegemas

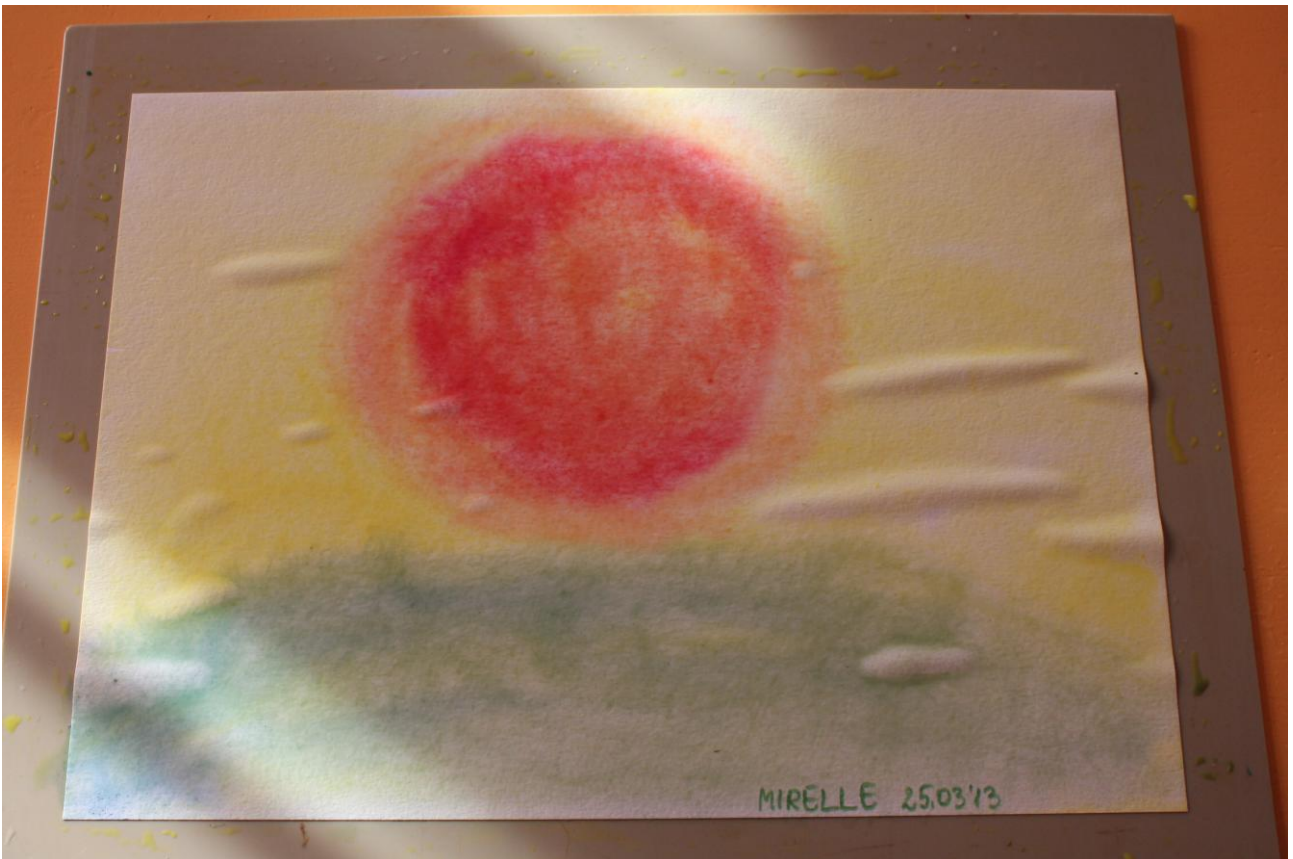
Koolieelikud iseseisvalt maalimas, esmalt kaetakse paberipind kollase värviga

Koolieelikud, lõpuviimistlus päikesele

Õpetaja töö on eeskujuks

Lõplik töö, autor Mirelle, vanus 6 aastat ja 10 kuud

Kasutatud kirjandus

Vabaduskasvatus: Rudolf Steineri pedagoogika. (1992). Eesti Õppekirjanduse Keskus.